

Protokoll fra Ungdommens bispedømmemøte – UBDM2020

Storaas gjestegård, Kongsberg 6. til 8. mars 2020

Innhold:

- Om UBDM 2020
- Deltagere og observatører
- Program
- Saksliste
- Sakene
- Vedtak
- Ungdommens bispedømmeråd 2020-21

Flesteparten av delegatene og observatørene:

Om ungdommens bispedømmemøte – UBDM2020

Hvorfor avholdes ungdommens bispedømmemøte?

Målet for UBDM er tredelt:

- 1) Utvikle ungdomsdemokratiet i Den norske kirke gjennom om å skolere ungdommer til å gjennomføre et møte med saker innen kristelig virksomhet. Disse sakene drøftes før ungdommene fatter vedtak ut fra sitt ståsted.
- 2) Gjennom ulike samlinger å gi ungdom inspirasjon til å utvikle lokalt ungdomsarbeid og gudstjenesteliv.
- 3) Gi ungdom mulighet til å utvikle et felleskap på tvers av menighetsgrenser, å bli kjent med hverandre og med observatørene som er med på UBDM.

Hvordan ble målsetningene ivaretatt på UBDM 2020?

- 1) Utvikle ungdomsdemokratiet.

Den formelle delen av UBDM bestod av komitéarbeid med utgangspunkt i saker som Ungdommens bispedømmeråd hadde forberedt. Forslag komiteene kom frem til, ble fremmet i plenumssamlinger lørdag og søndag. Observatører var med som sekretærer i komiteene. Sakene og vedtakene ligger vedlagt i denne protokollen.

- Denne protokollen sendes til alle menighetene i Tunsberg, Tunsberg bispedømmeråd og Kirkens utvalg for ungdomsspørsmål (Ufung).
- På siste plenumssamling ble det valgt nytt Ungdommens bispedømmeråd (UBDR). Deres kontaktinformasjon ligger vedlagt, på siste side.
- Det var god oppslutning om UBDM 2020. Deltakelsen økte noe fra 2019. Omtrent 65% av deltakerne oppgir at de ble med fordi de ble spurt av en voksen og 8% av en annen ungdom. Selv om god innsats på Facebook kan ha bidratt positivt, er det tydelig at rekruttering skjer lokalt. Vi ser at observatørene spiller en nøkkelrolle, og mange er flinke til å få med seg ungdom. Ringerunden som UBDR gjorde i forkant av påmeldingen har antageligvis god effekt.

- 2) Gi inspirasjon til å utvikle lokalt ungdomsarbeid og gudstjenesteliv.

Ettersom UBDM 2020

Underveis i UBDM hadde vi felles morgen- og kveldssamlinger, og evalueringene viser at deltakerne satt pris på disse. Blant høydepunktene var frokostkonsert med Team Skjærgårds og Taizé-gudstjeneste med Knut Zakariassen (prest i Larvik).

Kirkens Nødhjelp, Sjømannskirken, MF og TF bidro med stands og korte informasjonsbolker fra scenen.

I hvilken grad disse tiltakene er med på å inspirere og utvikle lokalt ungdomsarbeid og gudstjenesteliv er usikkert, men vi vet at deltakerne har fått møte et utvalg former og anvendt ungdomsteologi som *kan* ha bidratt til fornyelse og videre arbeid i ungdommenes lokale menigheter.

3) Utvikle felleskap.

De fleste av delegatene kom to eller i små grupper fra sine menigheter. På UBDM møtte de andre ungdommer med engasjement for kirken sin og ungdomsarbeidet lokalt. Vi tror og håper at vi gjennom å føre disse ungdommene sammen i et større fora har bidratt til en opplevelse av fellesskap de normalt sett ikke opplever. Vi håper også at ungdommene knytter varige bånd som varer ut over selve helgen. På lørdag arrangerte vi en grillkveld hvor biskop Jan Otto, diakon Anne-Marthe og kirketjener Anders svarte på spørsmål fra deltakerne. De gjorde en strålende jobb, og evalueringen viser at deltakerne likte grillkvelden godt. Evalueringen tyder på at deltakerne har hatt det bra på UBDM 2019. På spørsmålet «Alt i alt, hva synes du om årets UBDM,» svarer deltakerne med et snitt på 4,5. (Skala 1 til 5).

Rammer og fasiliteter

2020 var fjerde gang vi har hatt UBDM på Storaas. Dette ble igjen en positiv opplevelse, og deltakerne har i all hovedsak gitt gode tilbakemeldinger på stedet. Av ukjente grunner er snittet litt lavere enn i 2019, både med tanke på maten og hotellet generelt. Hotellet skal særlig ha ros for å håndtere mange og svært ulike allergier.

Mye tyder på at vi kommer til å arrangere UBDM 2021 på samme sted.

DEN NORSKE KIRKE

Ungdommens bispedømmemøte i Tunsberg

Ved ungdomsrådgiver i Tunsberg, Henrik Guii-Larsen

Delegater, gjester og observatører

Fornavn	Etternavn	Rolle	Sokn/menighet
Mari Olea Støa	Johansen	Delegat fra menighet	Viker
Birger	Meier	Delegat fra menighet	Tyristrand Menighet
Åse Marie	Ingebrigtsen Teigen	Delegat fra menighet	Nanset
Aleksander	Dahl	Delegat fra menighet	Bragernes kirke
Elise Kristine	Ødegaard	Delegat fra menighet	Hval
Victoria	Christensen	Delegat fra menighet	Tønsberg domkirke menighet
Dina	Øhren	Delegat fra menighet	Viker menighet
Björg Herdis	Hansen	Delegat fra menighet	Hval menighet
Agnes Villmones	Haug	Delegat fra menighet	Tønsberg menighet
Malene	Stene Andersen	Delegat fra menighet	Borre
Celina	Heimstad-Bjerkemoen	Delegat fra menighet	Borre
Victoria	Avalo Høie	Delegat fra menighet	Tunsberg bispedømme
Amanda	axelson	Delegat fra menighet	haug menighet
Caroline	halmrast	Delegat fra menighet	haug menighet
Silje	Erlandsen	Delegat fra menighet	Færder
Siri Linea	Grønlid	Delegat fra menighet	Bugården
Ingrid	Henriksen Holm	Delegat fra menighet	Stokke sokn
Robin	Solbakken	Delegat fra menighet	Strømsø menighet
Jakob	Aasbø	Delegat fra menighet	Kongsberg og Jondalen
Benjamin	Opsahl	Delegat fra menighet	Nanset Kirke
Lovise	Lyster	Delegat fra menighet	Strømsgodset
Theodor	Pihlmann	Delegat fra menighet	Tangen
Natalie	Bing	Delegat fra menighet	Nedre Eiker menighet
Loella	Johansen Rakfjord	Delegat fra menighet	Horten menighet
Marte	Mordt-Karleng	Delegat fra menighet	Horten menighet
Mats	Løkeberg	Delegat fra menighet	Horten menighet
Markus	Gundersen	Delegat fra menighet	Berg
Mikael	Zakariassen	Delegat fra menighet	Larvik
Anne-Marthe Bergsland	Larsen	Delegat fra menighet	Hval
Ina Brubråten	Holth	Delegat fra menighet	Hval
Bleona	Johansen	Delegat fra menighet	Hønefoss
Hannah Mathilde Moen	Venåsen	Delegat fra menighet	Hval
Emilie	Bråten	Delegat fra menighet	Nes
Heidi	Nordkvelde	Observatør	Horten
Olafur	arnaldsson	Observatør	øvre eiker kirkelige fellestråd
Linda	Kjeksrud	Observatør	Strømsø
Anders	Ottersen	Observatør	Tjøme
Gard Berg	Hatlestad	Delegat fra menighet	Hvasser
John Marius	Strand	Delegat fra menighet	Hvasser
Mathias	Rekustad Fallet	Delegat fra menighet	Tjøme
Rebekka Therese	Slettom	Delegat fra menighet	Tjøme
Magnus	Buøy	Observatør	Strømsgodset

DEN NORSKE KIRKE

Ungdommens bispedømmemøte i Tunsberg

Bente Engen	Andersen	Observatør	Tanum og Kjose menigheter
Ola	Sørensen	Observatør	Nedre Eiker kirke
Thomas	Erlandsen	Observatør	Horten menighet
Trygve	Børsting	Observatør	Horten menighet
Knut	Zakariassen	Observatør	Larvik
Anne May	Aakvik Agerup	Observatør fra MF	
Henrik	Guii-Larsen	Rådgiver	Sandar
Mathilde	Brownrigg	Delegat fra menighet	Østre Halsen
Marianne	Borgersen	Delegat fra menighet	Mjøndalen
Oda	Høiberg	Delegat fra menighet	Kongsberg
Simon	Zakariassen	Delegat fra menighet	Larvik
Sondre	Karstad	Delegat fra menighet	Sandefjord
Sigurd	Hanserud	Observatør fra TF	
Jan Otto	Myrseth	Biskop	
Line	Vettestad	Gjest/KN	
Håvard	Sandvand Dalen	Gjest/Sjømannskirken	
Bjørn	Norman	Changemaker	
Seks bandmedlemmer		Team Skjærgårds	

Om gjestene:

MF sendte en representant som deltok med stand under hele helgen, og med informasjon fra scenen.

TF sendte en representant som deltok med stand under hele helgen, og med informasjon fra scenen.

Kirkens nødhjelp og Changemaker sendte hver sin representant som deltok med informasjon.

Sjømannskirken sendte en representant som deltok med vafler, stand og informasjon (lørdag).

Acta – barn og unge i Normisjon sendte Team Skjærgårds gratis.

Sak 1.2 Orientering og godkjenning av forretningsordenen

Forretningsordenen

1. Ungdommens bispedømmeråd jobber gjennom plenumssamlinger og grupper.
2. Møtet ledes av to dirigenter. Disse leder møtet etter vanlig møteskikk.
3. Ved møtets begynnelse velges et tellekorps og referenter.
4. Delegationene tegner seg til innlegg ved å vise nummerskiltet. Til hvert innlegg kan det være to replikker og svar-replikk.
5. Dirigentene regulerer taletid og anledning til replikk. Når dirigentene ønsker å sette strek skal man ha mulighet til å tegne seg under neste talers innlegg.
6. Delegationene har frammøteplikt til alle komite-og plenumssamlinger. Fravær skal godkjennes av komiteleder eller dirigentskapet.
7. Ungdommens bispedømmemøte kan gi gjester og andre inviterte talerett.
8. Komiteen presenterer sin innstilling ved begynnelsen av behandlingen av saken i plenum.
9. Avstemming foretas ved å vise stemmetegn eller ved skriftlig avstemming. Beslutning fattes ved simpelt flertall.
10. Ungdommens bispedømmeråd har fullmakt til å rette skrivefeil og gjøre redaksjonelle endringer i protokollen.
11. Ungdommens bispedømmemøte velger medlemmene til Ungdommens bispedømmeråd.

Sak 02/20 Sakliste

Antall stemmeberettigede er notert i parentes.

Sak 01/20 Konstituering og forretningsorden

1.1 Konstituering

- 1.1.1 Dirigenter: Mathilde Brownrigg og Marianne Borgersen
- 1.1.2 Tellekorps: Linda Kjeksrud og Thomas Erlandsen
- 1.1.3 Protokollunderskrivere: Mari Ola Støa Johansen og Gard Hatlestad

1.2 Orientering og godkjenning av forretningsorden.

Sak 02/20 Godkjenning av sakliste

Sak 03/20 Orienteringssaker

- 03.1 Årsberetning Ungdommens bispedømmeråd 2019/20
- 03.2 Fondet Matt; 7,7

Sak 04/20 Kirkekaffe Vedtatt 38 mot 2 stemmer. (40 stemmeberettigede).

Sak 05/20 Bærekraftig livsstil Vedtatt 40. (40 stemmeberettigede).

Sak 06/20 Debattklima Vedtatt 38 mot 2 stemmer. (40 stemmeberettigede).

Sak 07/20 Den norske kirke og psykiske helse Vedtatt 40. (40 stemmeberettigede).

Sak 08/20 Valg av Ungdommens bispedømmeråd

SE VALGRESULTAT SIDE 25

- 09.2 Valg Ungdommens kirkemøte. Delegeres til UBDR

Sak 9/20 Eventuelt

Sak 03.1.20 Årsberetning, UBDR 2019/20

Sammensetning av UBDR etter valget på UBDM 2019

Navn	Menighet	Oppgave	Antall år
Sondre Karstad	Bugården menighet	Leder	2 (1år igjen)
Mathilde Pernille Senum Brownrigg	Østre Halsen	Nest leder	2 (1år igjen)
Simon zakariassen	Larvik	Medlem	2
Frida Kvamme	lier	Medlem	2
Nittra Randby	Horten	Medlem	1
Marianne Borgersen	Mjøndalen	Medlem	1
Oda Høiberg	Kongsberg	1.vara	1
Tonje Bakken Kro	Kongsberg	2.vara	1

Ved UBDM 2019 hadde valget til Ungdomsrådet god oppslutting. UBDR endte da opp med en fordeling av 4 mandater fra Vestfold og 4 fra Buskerud. Mathilde Brownrigg og Sondre Karstad sto ikke til valg da de hadde 1 et år igjen. På UBDR sitt konstitueringsmøte ble Sondre Karstad valgt til leder og Mathilde Pernille Senum Brownrigg som nestleder for det kommende året.

UBDR har siden UBDM 2019 hatt fem møter i løpet av perioden 2019/20.

DEN NORSKE KIRKE

Ungdommens bispedømmemøte i Tunsberg

Bispedømmerådet har hatt jevn oppdatering på arbeidet som gjøres ved at vår rådgiver, Henrik Guii Larsen har jobb som kommunikasjons rådgiver på kontoret.

UBDR har som hovedoppgave i denne perioden å planlegge UBDM, om hvor det skal være, promotering og utarbeide sakene for neste år og velge ut gjester som er relevante for ungdommene i bispedømmet.

Vårsemesteret 2019 var siste del av Ungdomsåret vi har hatt i Tunsberg bispedømme. Det har da vært et spesielt fokus på de ansatte der man har hatt flere tverrfaglige temasamlinger med håp som det overliggende temaet. UBDR er godt fornøyd med Ungdomsåret da det meldes om flere oppstarter av ungdomsarbeid ute i menighetene og en 30% økning i antall gudstjenester med fokus på ungdom.

Matt 7.7

UBDR delte ut midler fra fondet "Matt 7.7" på 20.000 kr.

Det kom inn flere gode søknader og midlene ble fordelt som følgende og i tråd med fondets statutter:

RE- tro, Ungdomsklubb i Re, oppstart av ungdomsklubb høsten 2019

Sum: 2 000 kroner

Mjøndalen menighet – popkornmaskin.

Sum: 2 000 kroner

Øvre Eiker Tensing – Konsert til 50-årsjubileum for Joysing

Sum: 2 000 kroner

Søndre Slagen menighet – starte treffsted for ungdom.

Sum: 6 000 kroner

Guts Berg Larvik – magnettavle og tusjer

Sum: 2 000 kroner

Ungdomsarbeid Haug menighet Ringerike – utstyr til «Deus ex Cinema.»

Sum: 6 000 kroner

Saker på UBDM 2019

Dette er sakene vi hadde oppe til diskusjon på UBDM 2019:

DEN NORSKE KIRKE

Ungdommens bispedømmemøte i Tunsberg

Sak 05/19 «Superkristen?» *Enstemmig vedtatt* (35)

Sak 06/19 En mer miljøvennlig kirke. *Enstemmig vedtatt* (36)

Sak 07/19 Deler vi det gode? *Enstemmig vedtatt* (37)

Sak 08/19 Håpenhet *Enstemmig vedtatt* (35)

Disse sakene gav oss et stort engasjement på UBDM 2019.

Ungdommens kirkemøte (UKM)

Ungdommens kirkemøte 2019 ble arrangert i Borg Bispedømme. Det var 3 delegater fra Tunsberg til stede ved møte og de hadde med seg Henrik Guui Larsen som sin rådgiver. Simon Zakariassen og Marianne Borgersen var våre representanter fra UBDR. I tillegg har var Sondre Karstad der fra Bispedømmerådet. Sondre stilte til valg til og skal i April i år reise til Trondheim for å representere UKM19 sinne vedtak på Kirkemøte.

UBDR vil gjerne takke for et flott år sammen og gleder oss til nok ett UBDM med nye saker og plenumsdebatter. Vi ønsker alle lykke til og håper at det blir dannet vennskap for livet!

Tusen takk for et utrolig hyggelig år sammen!

Sondre Karstad

Leder

Mathilde Pernille Senum Brownrigg

Nestleder

Sak 04.20 – Kirkekaffen: - et fellesskap for deg

«Hver dag holdt de trofast sammen på tempelplassen, og i hjemmene brøt de brødet og spiste sammen med oppriktig og hjertelig glede. De sang og lovpriste Gud og var godt likt av hele folket. Og hver dag la Herren til nye som lot seg frelse.» (Apg 2,42 46+47).

Fra gammelt av har kirken vært bygd med de 4 B'ene som bærebjelker: Bibel, brorskap/fellesskap, brødsbrytelsen og bønnene. I dag kaller vi gjerne disse ordene for kirkens B-vitaminer. Helt fra den første tid har fellesskapet vært en grunnleggende del av kirka, og måtidene har vært en grunnleggende del av dette.

Dette fellesskapet gav de aller første kristne mot til å tørre å dele troen videre, og mulighet til å ta vare på de som hadde det vanskelig både blant dem selv og utad i samfunnet. På samme måte skapte også fellesskapet «oppriktig og hjertelig glede» blant de kristne.

Det er mange grunner til at vi har kirkekaffe i tilknytning til gudstjenestene i våre dager. Den aller viktigste grunnen er kanskje at den er med på å gjenskape dette fellesskapet som de aller første kristne kjente på; et fellesskap med Jesus i midten, og en god menighet rundt seg.

Når vi har valgt å løfte det å ha kirkekaffe som sak på årets UBDM, handler det ikke bare om å finne nye måter å feire gudstjeneste med kirkekaffe på. Kirkekaffen er her et uttrykk for fellesskapet som er selve fundamentet både for kirken og i denne saken. Uten fellesskapet har troen svært vanskelige kår. Et godt bilde på dette er fortellingen «[den stille prekenen](#)».

I dag drar få ungdommer fast på gudstjenestene i kirken. Mange ungdommer og unge voksne forteller om at gudstjenesten ikke er relevant for dem.

Kan dette også skyldes at de ikke opplever kirken som et like godt fellesskap, som de første kristne gjorde?

Vi trenger de store fellesskapene, slik som gudstjenester, leirer og festivaler, i tillegg til de små fellesskapene som kirkekaffe, vennegrupper og bibelgrupper. Vi har bruk for steder vi kan snakke om livet, om troen – og tvilen vår.

UBDM 2020 ønsker at menighetene skal bruke kirkekaffe som et verktøy for å bygge flere slitesterke fellesskap i menigheten.

I Galaterbrevet 6,2 skriver Paulus: «Bær byrdene for hverandre og oppfyll på den måten Kristi lov.» Det er fellesskapet som bærer oss gjennom det som er tungt, men da må det også være sterkt nok til å bære de som måtte trenge det. Vi trenger møteplasser som er

DEN NORSKE KIRKE

Ungdommens bispedømmemøte i Tunsberg

åpne og inkluderende, der vi løfter hverandre opp. Hvor vi kan le sammen og ikke av hverandre, og være oss selv uansett om dagen er god eller vond.

Vi ønsker å bygge videre på dette, og slå et slag for kirkekaffens funksjon i rekruttering av ungdom til kirka og fellesskapene der.

Her blir tilhørighet et nøkkelord. Vi kan tenke dette som: «Opplevelsen av å ha et visst antall vedvarende, positive og betydningsfulle relasjoner til andre mennesker. Tilhørighet til andre mennesker er et grunnleggende, menneskelig behov på lik linje med andre grunnbehov, som eksempelvis mat og drikke eller tak over hodet.»

Det er mange faktorer som er med på å skape tilhørighet i og til et fellesskap. Eksempler på dette kan være: Felles tro, interesser, kjønn, og rammer. Uansett kreves det vilje fra hver enkelt for at tilhørigheten skal bestå. Vilje til å vise omsorg, vilje til at noe skal skje – og det hjelper alltid med engasjement.

KONKRETE FORSLAG

Ungdommens bispedømmemøte i Tunsberg 2020 ønsker å komme med noen forslag til hvordan menighetene kan bruke kirkekaffe mer aktivt for å skape tilhørighet.

- For mange unge er gudstjenesten rett og slett i tidligste laget. Et innspill har vært å ha frokost enten før eller etter noen av gudstjenestene, for de som fikk en litt brå start på dagen. Oppsmurte brødsiver kan for øvrig være et godt alternativ til kake både for den som ikke rakk frokost, og andre.
- I mange menigheter er det godt voksne mennesker som har tatt på seg ansvaret for kirkekaffen. Hvis vi får ungdom og unge voksne med på å lage kirkekaffe – så er sannsynligheten stor for at også at flere unge blir igjen eller blir med på kirkekaffen. Det er mye bra man kan snakke om når man lager mat sammen.
- Flere av delegatene la vekt på at det er lurt å servere mat som passer til flest mulig.
- Vafler var en favoritt blant de fleste som ble spurt, men det krever forholdsvis mye forberedelse. Også smoothie og frukt av forskjellig slag var noe mange ønsket seg. Kanskje er dette noe man kan ha en gang imellom, på kirkekafé?
- Det fører imidlertid med seg spørsmålet om betaling. Er det greit å måtte betale litt for å dekke utgiftene til råvarer? Uansett bør en la for eksempel kaffen være gratis.
- Andre løsninger kan være å sette en minstepris, men lov å betale mer, eller et konsept som «Utsatt kaffe».

Mat er i det hele tatt en viktig felleskapsbyggende faktor i kirka, og kirkekaffen er en hjørnestein i dette. Men det er alltid mulig å tenke videre omkring hvordan måltidsfellesskapet kan utvides.

DEN NORSKE KIRKE

Ungdommens bispedømmemøte i Tunsberg

Det går an å tenke seg middag i kirken, enten i forbindelse med ettermiddagsgudstjenester – eller som et tilbud i hverdagen for både gamle og unge. Flere av menighetene i bispedømmet har gode erfaringer med nettopp dette.

Til syvende og sist, er det vel bare fantasien som setter grensene for hva vi kan tenke oss. Her ligger også utfordringen hos hver enkelt. Å invitere gode venner eller familie på søndagsmiddag etter gudstjenesten er en flott ting. En gruppe av unge voksne fortalte om å dra på «roadtrip» etter gudstjenesten, til de etter sigende beste kebabstedene på sørøstlandet. Det er også felleskapsbygging det står respekt av!

Sak 05.20 Bærekraftig livsstil

«Jorden og det som fyller den, hører Herren til, verden og de som bor der, er hans» Salmenes bok 24:1.

I følge FN er definisjonen av bærekraftig utvikling som følger: Utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.

Dersom vi overfører denne definisjonen til å gjelde livsstil, ender vi opp med følgende: En bærekraftig livsstil imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov. Politikere og institusjoner har ansvar for en bærekraftig utvikling globalt sett og i samfunnet. Men har jeg et ansvar? Er det noe poeng at vi gjør noe med hvordan vi lever for å bidra til en bedre fremtid?

Kirken har i de siste årene hatt en økt bevissthet rundt bærekraft og vilje til å handle. Men bærekraft handler også om hvert enkelt menneske som hver dag tar en rekke valg som berører bærekraftsspørsmålet. Vi tror at vi som kristne har et ansvar ovenfor verden og hverandre, men de fleste er usikre på hva vi som enkeltmennesker kan gjøre. I tillegg kan det være vanskelig å begrunne konkrete livsstilsvalg i 2020 teologisk sett.

I følge kirken.no har det ikke kommet noen nye grønne menigheter¹ i Tunsberg i perioden desember 2018 til desember 2019. Totalt sett er 42 av 109 menigheter «grønne». Har vi som kirke stagnert? Hva skal til for å vekke bevisstheten rundt bærekraft i menighetene og blant folk i kirken?

Vi på UBDM 2020 tenker at gudstjenesten er et bra sted å starte for å gjøre kirken mer bærekraftig. Et eksempel er å bruke projektor til informasjon, liturgi og sanger i stedet for gudstjenesteprogrammer i form av papir. Dette vil redusere mengde papirbruk ettersom man aldri vet hvor mange som kommer på gudstjenesten eller hvor mange som benytter seg av programmet. En idé er å utvikle en app som gjør det enkelt og effektivt å ha gudstjenesteprogram på mobil. En annen mulighet er å ha standardhefter med fast program, og

¹ Et redskap for lokalmenigheter til å forholde seg til klimaendring utfordringene. Se https://kirken.no/globalassets/kirken.no/gronn-kirke/dokumenter/gronn_menighet_bokmal.pdf for krav og mer info

ta i bruk salmetavlene. Disse tilbudene er ikke ment som en total erstatning, men som forslag til en mer bærekraftig gudstjeneste.

Vi på UBDM 2020 mener at kirken bør legge opp til kildesortering. Kirkelig fellesråd bør presse kommunen til å ta imot avfall fra kirkene på lik linje med husholdningene bør i tillegg prioritere bruk av bærekraftig servise som er gjenbrukbart eller raskt nedbrytbart. Noe som bidrar til kampen mot klimautfordringer er matvalg. En mulighet i menigheten er å prioritere å ha kjøttfri og plantebaserte matalternativer. Eksempler på dette wraps, vegetarpizza og fruktsalat. Forskjellige nettsider har mange spennende og billige oppskrifter som menighetene også kan ta i bruk, f. eks. matprat.no og rema1000.no.

Menighetene har mulighet til å holde aktiviteter og arrangementer som bidrar til en bærekraftig livsstil. Noen eksempler på dette er å holde loppemarkeder, klesbyttedager, «rydd en strand» og oppfordre til miljøgrupper i konfirmantarbeidet og trosopplæringen. Noen eksempler på dette er «Skaperverket» i Larvik og klesbyttedager som blir holdt f. eks. i menighetene Nøtterøy, Borre, Larvik og Tjøme.

Per dags dato er det ikke muligheter for ansatte i kirken til å kjøpe brukt til menighetsarbeidet. Vi på UBDM 2020 mener at menighetene bør presse på kirkelig fellesråd for å få i gang ordninger slik at dette kan gjennomføres. Noe som bidrar til klimagassutslipp er sending, mottakelse og lagring av e-poster. Derfor mener vi på UBDM 2020 at ansatte i kirken bør ta en grundig gjennomgang og slette unødvendige e-poster.

Et annet punkt som kirken kan forbedre seg på innen bærekraft er reise. Til f. eks. møter og turer får man reisegodtgjørelse. Dette gjennomføres ved at man får ca. 4 kr per km og 1 kr mer per km for hver passasjer. Dersom man reiser kollektivt får man dekket billett. Noe som kan få flere til å reise kollektivt er og i tillegg til billett så får man betalt for mellomlegget som om man hadde kjørt bil. Et annet eksempel er kirkebuss. I Kongsberg finnes det selvkjørende buss som kjører fra et knutepunkt og stopper blant annet ved kirken.

Hva kan vi som enkeltmennesker gjøre? Har vi et særlig ansvar som kristne? Et sentralt sted for mennesket er hjemmet. Man forbruker mye varer i hjemmet som etter bruk bør kildesorteres. Ved å kildesortere så gjør man nedbrytningsprosessen mer effektiv. I tillegg kan matvalg gjøre mye for miljøet. Ved f. eks. å praktisere «meatless monday» kan man gradvis endre matvanene sine til mer kjøttfritt og plantebasert, noe som vil føre til mindre klimagassutslipp.

DEN NORSKE KIRKE

Ungdommens bispedømmemøte i Tunsberg

Veldig mange velger å bruke bil som transportmiddel uansett avstand til det de skal. I de fleste byer finnes det enten kollektive alternativer eller mulighet til å gå eller sykle. Dette er muligheter flere bør ta tak i. I dagens samfunn finnes det mange muligheter for å kjøpe ting brukt som er like bra som det i butikk. En app som har dette som hovedfokus er «Tise», her kan man kjøpe og selge sine egne varer som man ikke har bruk for lenger. I tillegg bør man være mer observant på det man finner på i fritiden sin.

UBDM 2020 oppfordrer menigheten til å:

- Ta i større grad bruk av projektor i samlinger og gudstjenester
- Presse kommunen til å gi større grad av mulighet for kildesortering
- Ta mer i bruk bærekraftig og gjenbrukbart servise
- Ha mer bærekraftig matvalg, som kjøttfritt og plantebasert
- Arrangere aktiviteter og arrangementer som bidrar til bærekraftig livsstil
- Reise kollektivt
- Lage miljøfokuserte konfirmantgrupper
- Få på plass ordninger slik at menigheter kan kjøpe brukt, som f. eks. på finn.no
- Rydde i e-poster

UBDM 2020 oppfordrer kirken til å:

- Gjøre det mer attraktivt å reise kollektivt

UBDM 2020 oppfordrer presten til å:

- Holde prekener med hovedfokus på bærekraft og miljø
- Ha bærekraft og miljø som tema i konfirmantundervisning og trosopplæring

UBDM 2020 oppfordrer enkeltmennesker til å:

- Ta mer bærekraftige valg

Sak 06.19 Debattklima

«De må ikke snakke stygt om andre eller yppe til strid, men være forsonlige og vise ydmykhet mot alle mennesker.» Tit. 3,2.

Nestekjærlighet, respekt for mennesker og det at alle mennesker har lik verdi, står sterkt i den kristne tradisjonen. Ansvar for å si ifra når noen rakker ned på andre er dypt forankret i kristen etikk. Både i Det gamle testamentet og i Det nye testamente blir vi formant til nestekjærlighet og til å ta vare på hverandre, slik Jesus lærte oss. Har kirka et ansvar knyttet til debattklimaet i samfunnet og dermed hvordan vi snakker om og til hverandre? Og hvordan kan vi i Den Norske Kirke medvirke til dette?

Klimaet i den offentlige debatten i løpet av de siste åra har blitt stadig hardere.

Terskelen for nedlatende kommentarer er blitt tilsynelatende lavere, kritikken er blitt krassere og kreativiteten har vokst gjennom endret ordbruk og metode. Internett bidrar til en depersonifisering av medmennesker og gir en mulighet for anonymisering som fører til mer ubøyelige meningsmotstandere. Dette kan få negative konsekvenser for hvordan vi ser på oss selv, ser på andre og hvordan samfunnet formes.

Når negative holdninger og ytringer sprer seg havner man fort i en negativ spiral.

Terskelen for å si ifra hvor grenser går og hva som er ugreit, og ikke, har blitt høyere. Ytringsfriheten blir utfordret og det blir lettere å si noe som kan tolkes feil. Dette kan fort gå ut over en selv og andre mennesker, selv om det i utgangspunktet ikke var ment slik. For eksempel kan det føre til at man på bakgrunn av etnisitet, seksualitet, utseende, politisk standpunkt eller religion kan bli skjært over samme kam. Fordommer kan på godt og vondt bidra til dette og vil alltid være tilstede i møte mellom mennesker. Hvor vidt det er positivt eller negativt handler om balanse og om hver enkelt lar fordommene være endelige eller er åpne for at de kan motbevises.

Som kristne har vi et ansvar for å være gode eksempler. Det kan være lett å tenke at dette ansvaret er for stort og at man står alene som enkeltmenneske og som kristen i et stadig mer sekulært samfunn. Det stemmer ikke. I de aller fleste samfunn, livssyn og

religioner er det en versjon av Den gyldne regel. I Bibelen, Matteusevangeliet 7, 12a står det: «Alt dere vil at andre skal gjøre mot dere, det skal også dere gjøre mot dem.»²

Alle mennesker er like mye verdt, ønsket og elsket av Gud. Kun små handlinger i hverdagen kan virke inkluderende og bidra positivt til debattklima. Hvis man forsøker å være mer inkluderende, si ifra om ordbruk, smile til dem du møter eller si noe fint til noen, er dette små bidrag inn i den større sammenhengen både ansikt til ansikt og på internett. Slike handlinger kan være med på å bygge mennesker opp, i stedet for å bryte ned. Dette kan føre til en kjedereaksjon, og på sikt være med på å bryte den negative spiralen. Som kirke har vi et ansvar for å stå fram som gode eksempler, sette gode rammer og bidra til å vise fram hvilken verdi hvert enkelt menneske har.

UBDM2020 oppfordrer alle som har ulike roller i kirkene våre til å bli mer bevisst på hvordan vi møter mennesker. Dette gjelder både når vi står i oppgavene våre, og hvordan vi oppfører oss privat, for eksempel på lokalbutikken, skolen, og på internett og sosiale medier. Jesu ord og handling er to sider av samme sak og han lærte oss gjennom dette hvordan vi kan være med å bidra til godt debattklima.

Det norske skolesystemet skal bygge opp demokratiske medborgere gjennom sine fag og fokusområder. For eksempel i KRLE, samfunnsfag, norsk og ikke minst i det nye livsmestringsfaget som skal innarbeides i alle fag. Kirken, som den institusjonen i Norge som møter flest barn og unge utenom skolesystemet, har et medansvar. Spesielt gjennom konfirmasjon har vi et stort nedslagsfelt med både foreldre/foresatte, ungdomsledere og konfirmanter.

Det finnes også flere organisasjoner som har utviklet dialogopplegg som kan bidra til kunnskap om både dialogføring og temaer som er viktig for kirken og samfunnet. For eksempel KFUK-KFUMs «Helt ærlig» som baserer seg på paneldebatter og spørsmål rundt tro, rettferdighet og samfunn og Kirkelig Dialogsenter som har formål om å hjelpe menigheter, skole og lokalsamfunn til å drive dialog på tvers av religioner og livssyn.

Utfordring:

Med dette dokumentet ønsker vi ikke å lage en konkret handlingsplan. Utfordringene vi

² Store norske leksikon: https://snl.no/den_gylne_regel.
Sist oppdatert: 18.10.2019. Hentet informasjon: 07.03.2020.

DEN NORSKE KIRKE

Ungdommens bispedømmemøte i Tunsberg

står i er på godt og vondt ulike fra menighet til menighet rundt i bispedømmet vårt. Vi oppfordrer derfor hver enkelt menighet til å utarbeide en lokal handlingsplan, som kan fungere som en veiledning og hjelp til å inkludere og huske på at små ting kan bety mye. Derfor utfordrer UBDM2020 alle som jobber i kirken til å ta opp, snakke om og diskutere debattklima med både barn, konfirmanter, ungdommer, unge voksne, foreldre/foresatte og andre voksne. Vi kan gjennom dette være med på å ta del i samfunnsansvaret og bidra til kompetanseheving.

Sak 07/20

Enkeltmenneskets treenighet

«Et glad hjerte gjør ansiktet lyst, mens hjertesorg bryter ånden ned.»

- Salomos ordspråk 15, 13

UBDM2020 ønsker å fremme og snakke om det store teamet; psykisk helse. Dette kan være et tema som rører ved mange. Både barn, ungdom, voksne og eldre. UBDM ønsker å stille seg spørsmål som; hvordan kan vi som kirke bli flinkere til å snakke om psykisk helse? Hva handler egentlig psykisk helse om, er det flere ting som kan kobles sammen med helsen vår? Hvem har en psykisk helse?

UBDM2020 mener at det er viktig å tilegne seg kunnskap og forståelse rundt psykisk helse for å kunne hjelpe andre. Ordet «psykisk» stammer fra det greske ordet «psukhé» som betyr livsånde og handler om det som puster liv i oss, det som holder oss levende og gir livet glede og mening. I kombinasjon med helse, beskriver begrepet hvordan vi forstår, håndterer og gir mening til de utfordringer vi møter i hverdagen (SML: 06.07.20)

Forskning viser at 1 av 4 mennesker i verden opplever å ha en psykisk lidelse i løpet av livet. (www.who.int: 07.02.20).

Derfor mener UBDM2020 at det er viktig at alle menigheter har tilbud for dem som opplever å ha det vanskelig med enten sin mentale, psykiske eller fysiske helse.

UBDM2020 mener at den psykiske, fysiske og mentale helsen går hånd i hånd. Litt som treenigheten selv, og det kan sammenlignes med dominobrikker, hvis den ene brikken faller kan dette påvirke dem andre. Den fysiske helsen kan lett bli påvirket dersom man sliter med det mentale eller psykiske.

UBDM2020 ønsker å påpeke at den psykiske helsa er usynlig og at den kan være utfordrende og krevende for de fleste. Alle kan ha dårlige dager, men det betyr ikke at

man har en dårlig psykisk helse. Den fysiske helse handler om kroppen vår og hvordan vi behandler den.

En kropp som kan bære sin egen vekt, uansett størrelse er en sunn og frisk kropp.

Fysisk helse handler også om hva man tilfører kroppen og hvordan den påvirkes av det.

Til slutt har vi den mentale helsen som blant annet handler om våre tanker, som for eksempel hvordan vi ser på oss selv.

Vi kan se på det slik; det mentale ligger i hodet, det fysiske er kroppen og det psykiske er sjelen.

«*Bevar ditt hjerte framfor alt du bevarer, for livet utgår fra det*» teksten står i Salomons ordspråk 4:23 og kan tolkes som at man skal bevare seg selv med det fysiske, psykiske og mentale. Teksten handler ikke bare om hjertet, men hele kroppen, hele mennesket og det individet vi er.

UBDM2020 ønsker at kirken skal være et åpent og inkluderende samfunn for alle. For å få til dette, trekkes det frem at det er viktig å kunne snakke om alt som opptar en i hverdagen. Enten det er fritidsaktiviteter, familie, økonomi, skole, helse og mer. Alle temaer skal være mulig å snakke om og alle skal ha en å snakke med.

UBDM2020 mener at både menighetshuset og kirken kan være åpne steder for gode dialoger. Flere opplever at unge ledere og ansatte i menigheten er flinke til å vise interesse og forståelse rundt temaer som ungdommen ønsker å prate om. Dessverre er det slik at ikke alle har samme opplevelse rundt det å ha noen å snakke med. Flere kunne ønske at det var lettere å kunne banke på kontoret til en voksen. Hvem man tar kontakt med, handler ofte om hvem man føler seg trygg på og som man vet har taushetsplikt. Et kontor kan oppleves som tryggere og det er lettere å snakke sammen en til en.

Vi ser også at ungdommer søker andre ungdommer som er ledere i kirken. Blant annet i konfirmasjonstiden ser man at ungdommer reflekterer rundt temaer som omhandler psykisk helse og tar kontakt med dem som er ledere. Dette kan oppleves som krevende

for de unge lederne, bla på grunn av alder og erfaring, samt usikkerheten på hvordan man skal håndtere slike situasjoner på en profesjonell måte.

UBDM2020 ønsker at det gjennom ledertrening og kurs kunne vært større fokus på akkurat dette.

Konkrete tiltak som kan brukes for å bli mer trygg i rollen som leder:

- Casebasert-trening (rollespill der man danner ulike situasjoner og setter seg inn i ulike temaer)
- flere lederleirer
- temakvelder for ledere
Ha større fokus gjennom opplæring for konfirmantledere.
- Øke kunnskap om taushetsplikt og hva det innebærer å være profesjonell.
- Øke bevisstheten rundt meldeplikt for unge ledere. Det skal ikke være slik at unge ledere i kirken skal ha det krevende med å motta vanskelig informasjon fra andre. Informasjonen kan deles med andre ansatte i kirken.
- Lederkurs på tvers av menigheter og sokn

UBDM2020 ønsker også at kirken i den store helhet også skal bli flinkere på å snakke om psykisk helse:

- Ha en samling «MAT OG PRAT», det man kan møtes for å snakke om hverdagslige ting. Da kan det også være enklere å komme inn på andre temaer.
- Markere «Psykisk helse - dagen» gjennom en temakveld.
- Ha prekener som omhandler helse både det psykiske, fysiske eller mentale. Det er et ønske om at presten snakker om erfaringer og kunnskap. Samt sette fokus på at det ikke er unormalt å være i en krevende psykisk tilstand. Det er greit å ikke ha en bra dag, hver dag.
- Ikke bare be for dem som er syke, men også dem som sliter psykisk
- Være tydelige på at kirkens ansatte har taushetsplikt og at dørene er åpne for å kunne ta en samtale.
- Ha kunnskap om ulike tilbud og hjelpeinstanser som finnes.
- Være til stede, vise interesse og trygghet på ungdomsklubber og andre ungdomsarrangementer.

DEN NORSKE KIRKE

Ungdommens bispedømmemøte i Tunsberg

- Sette fokus på at det finnes nettsider der man er anonym og kan chatte med prester eller andre profesjonelle. Som blant annet nettprest, kirkens sos og psykisk helse (nettsidene står nederst i dokumentet)
- Være synlige i det offentlige rom; gateprest, plakater, sosiale medier osv.

Kilder

https://www.who.int/whr/2001/media_centre/press_release/en/

Psykisk helse - <https://www.psykiskhelse.no/>

Nettprest - <https://nettkirken.no/>

Kirkens SOS - <https://www.kirkens-sos.no/giensamtale>

Store medisinske leksikon, 07.03.20. https://sml.snl.no/psykisk_helse

DEN NORSKE KIRKE

Ungdommens bispedømmemøte i Tunsberg

Sak 08.1.20 Valg av Ungdommens bispedømmeråd

Følgende personer ble valgt inn i rådet:

2 år: Sondre Karstad

2 år: Bjørg Herdis Bøe Hansen

1 år: Mathilde PS Brownrigg

1 år: Jon Marius Strand

1. vara: Robin Christopher Solbakken

2. vara: Emma Caroline Hunstad

Medlemmer av rådet som ikke stod på valg og som sitter et år til:

Simon Zakariassen, Frida Kvamme

Sak 08.2.20 Val av representanter til Ungdommens kirkemøte

Oversendes til UBDR

DEN NORSKE KIRKE

Ungdommens bispedømmemøte i Tunsberg

Sak 10.19 Eventuelt

Ingen eventuetsaker

PROTOKOLLUNDERSKRIVERE

Gard B. Hatlestad

Gard B. Hatlestad

Mari Olea Støa Johansen

Mari Olea Støa Johansen